Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Wethouders Wmo 2015

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350 2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Datum 22 DEC. 2014
Betreft Uitvoering Wmo 2015

Kenmerk
703909-131497-DMO

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Geachte wethouder,

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het – binnen de kaders van de Wmo 2015 - bieden van passende ondersteuning, opvang en beschermd wonen. Ik vraag met deze brief graag uw aandacht voor actuele ontwikkelingen en nieuwe informatie, die relevant is voor de uitvoering van de Wmo 2015 in uw gemeente.

Vooraf
Allereerst wil ik u en uw medewerkers een groot compliment maken.

In de afgelopen periode is een indrukwekkende hoeveelheid werk verzet. Deze intensieve werkzaamheden hebben hun vruchten afgeworpen. Op basis van het Transitievolgsysteem (en de vele en soms intensieve contacten met gemeenten) heb ik de voortgang in de voorbereidingen door gemeenten goed gevolgd. Waar extra stappen moesten worden gezet in het inkoopproces en het zeker stellen van de continuïteit van ondersteuning, zijn deze door gemeenten op een zorgvuldige wijze gerealiseerd. Ik ben onder de indruk van de enorme inspanningen die bestuurders, medewerkers van gemeenten en aanbieders hebben gepleegd, zodat we op 1 januari goed voorbereid aan de start staan. Ik ben mij er terdege van bewust dat een goede voorbereiding niet alle onzekerheid kan wegnemen. De transitie blijft een grote en complexe operatie. De wijze waarop in de afgelopen maanden door gemeenten intensief is samengewerkt met alle betrokken partijen geeft mij het vertrouwen dat onvoorziene optredende vragen snel en zorgvuldig worden opgelost, zodat mensen zo min mogelijk hinder zullen ondervinden van de veranderingen die de transitieopgave met zich meebrengt.

Tijdens de regionale bijeenkomsten 'Wmo en jeugd op weg' in oktober jl. heeft een groot aantal wethouders mij verteld over de ambities, om werk te maken van de vernieuwing van de maatschappelijke ondersteuning. Ik wil u in dit verband attenderen op de recente publicatie van het RMO-advies '*Leren innoveren in het sociaal domein*'. Het advies geeft een interessante verdieping van de sleutelfunctie voor gemeenten bij het anders inrichten van ondersteuning. Ik ben voornemens om in 2015 opnieuw een serie regionale bezoeken te organiseren en met u in

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Kenmerk
703909-131497-DMO

gesprek te gaan over hoe de gewenste vernieuwing vorm krijgt, welke belemmeringen zich voordoen en innovatieve voorbeelden met elkaar te delen.

Voor een goede en zorgvuldige uitvoering van de Wmo 2015 in het komend jaar zijn recent een aantal nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt. Ook hebben een aantal belangrijke ontwikkelingen zich voorgedaan die van belang zijn voor de uitvoering van de Wmo 2015.

Beschermd wonen

Bij de inkoop van beschermd wonen hebben sommige centrumgemeenten een financieel risico moeten nemen, aangezien het toegekende budget onvoldoende lijkt voor de te honoreren vraag. Over dit onderwerp heb ik op 26 november jl. in een bestuurlijk overleg met de VNG de bestuurlijke afspraak gemaakt dat in het voorjaar van 2015 - aan de hand van een analyse van de realisatiecijfers van de NZa over 2014 (beschikbaar in februari 2015) - wordt bezien of het budget voor beschermd wonen/GGZ-C voor 2015 moet worden bijgesteld. Deze exercitie vindt op dat moment zoveel mogelijk op basis van feiten plaats.

De gemaakte bestuurlijke afspraken kunnen als volgt worden geconcretiseerd:

1. Het is mijn intentie dat - als komend voorjaar op basis van realisatiecijfers 2014 van de NZa sprake blijkt te zijn van een macrotekort- VWS verantwoordelijkheid draagt dat op te lossen.
2. Indien er sprake is van een verdeelvraagstuk tussen gemeenten zullen in eerste instantie de VNG en de gemeenten voorstellen doen. Door de VNG wordt geïnventariseerd welke contracten zijn gesloten en welke ruimte c.q. juridische, contractuele of bestuurlijke belemmeringen resteren. Ook dan zal ik in redelijkheid tot verdeling overgaan.

Het resultaat van deze financiële besluitvorming wordt verwerkt in de meicirculaire 2015. Ik zal mij echter inzetten dat de besluitvorming over dit onderdeel zo snel als mogelijk plaatsvindt, zodat gevolgen voor gemeenten tijdig kenbaar zijn en gemeenten die nu een contract voor zes maanden hebben gesloten op tijd weten waar zij aan toe zijn voor de inkoop van beschermd wonen voor de tweede helft van 2015.

De aandacht is tot nu toe vooral uitgegaan naar de financiële aspecten van beschermd wonen. Ik zie er naar uit dat vanaf 2015 ook voor deze belangrijke vorm van zorg en ondersteuning de slag wordt gemaakt van transitie naar transformatie. Ik ben verheugd te vernemen dat u onder regie van de centrumgemeenten per regio wilt komen tot een gezamenlijk beleidsplan voor beschermd wonen (in samenhang met de aanverwante onderwerpen). Ik weet dat ook (vertegenwoordigers van) cliënten en aanbieders dit voornemen van harte ondersteunen en graag bereid zijn om hierover met u mee te denken.

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Kenmerk
703909-131497-DMO

Belang zorgvuldig proces bij besluitvorming over (aanpassing) voorziening huishoudelijke hulp

Graag vraag ik uw aandacht voor de uitspraak van 9 december 2014 van de Rechtbank Noord-Nederland (zaaknummer Awb 14/4569) in een door twee ingezetenen van de gemeente Dantumadiel aangevraagde voorlopige voorziening. Alhoewel de voorzieningenrechter in dit geval uitspraken heeft gedaan over het handelen van de gemeente in een specifieke situatie op basis van de (huidige) Wmo, bevestigt de uitspraak het belang van een zorgvuldig proces in geval van de afweging of een lopende voorziening huishoudelijke hulp (cat. 1) naar de mening van de gemeente gewijzigd dan wel aangepast zou moeten worden. De voorzieningenrechter is van mening dat van een zogenaamde 'categorale stopzetting' in verband met gewijzigd beleid maar 'zonder naar deugdelijk onderzoek' rekening te houden met de omstandigheden waarin betrokkene verkeert, op grond van de (huidige) Wmo niet mogelijk is. Onderdeel van het onderzoek vormt naar het oordeel van de voorzieningenrechter ook de vraag of de kosten van de noodzakelijke hulp in de specifieke situatie naar geldende maatschappelijke normen niet tot het gangbare gebruiks- dan wel bestedingspatroon kunnen worden gerekend.

De zorgvuldige individuele afweging met betrekking tot voorzieningen van maatschappelijke ondersteuning is nog steviger dan in de huidige wet verankerd in de Wmo 2015. Indien een ingezetene zich bij de gemeente meldt met een verzoek om maatschappelijke ondersteuning is het aan de gemeente om tot een zorgvuldige afweging te komen, mede op basis van een onderzoek waarvan de elementen die daarin tenminste een rol moeten spelen, zijn geëxpliciteerd in de wet. Voor (het overgangsrecht van) de op 1 januari 2015 doorlopende Wmo-voorzieningen gelden de uitgangspunten van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Dit impliceert bij het voornemen van de gemeente om – al dan niet op basis van gemeentelijk beleid – tot aanpassing van die voorziening te komen, dat een individuele afweging dient plaats te vinden die voldoet aan de daaraan op grond van de Wmo 2015 te stellen eisen. Het hangt af van de inhoud van de beschikking, het in het beleidsplan neergelegde beleid en de regels in de gemeentelijke verordening, of er voor de gemeente aanleiding is om op een eerder afgegeven beschikking terug te komen op een eerder tijdstip dan de beschikking mogelijk aangeeft. Ingeval van nieuw beleid of een nieuwe gemeentelijke verordening dient als onderdeel hiervan ook duidelijk gemaakt te worden welke gevolgen dit nieuwe beleid en de nieuwe verordening (in algemene zin) voor eerder getroffen beschikkingen hebben. Hierbij dient ook duidelijkheid te bestaan over de hanteren (redelijke) overgangstermijn en dient geïnvesteerd te worden in een zorgvuldige communicatie met betrokkenen, waaronder het waar relevant wijzen op mogelijke alternatieven.

Ik verwacht dat de uitspraak van de Rechtbank een belangrijke bijdrage levert aan het bewustzijn bij alle betrokkenen van de vereiste zorgvuldigheid bij de uitvoering van de Wmo 2015. De uitspraak benadrukt daarbij het belang van een dienstbare opstelling van de gemeente in relatie tot haar inwoners die een beroep doen op ondersteuning bij hun zelfredzaamheid en participatie. Juist met het oog op het noodzakelijke proces van individuele afweging in de relatie met bestaande Wmo-cliënten heb ik de taakstelling voor huishoudelijke hulp voor 2015 substantieel verzacht, zodat gemeenten in 2015 meer de mogelijkheid hebben het gesprek met de cliënt te voeren over de eventuele consequenties van gewijzigd gemeentelijk beleid voor hun ondersteuning. Daarbij vind ik het van groot belang dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat cliënten de weg naar de rechter moeten

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Kenmerk
703909-131497-DMO

inzetten om hun rechten af te dwingen. Cliëntondersteuning en vormen van mediation kunnen hierbij benut worden. Ik roep u op, voor zover in uw gemeente nodig, om de door de wet van u gevraagde zorgvuldigheid stevig in uw beleid en uitvoering te verankeren. De VNG zal u door middel van een ledenbrief nog uitvoeriger informeren.

Administratie en ICT

Voor een goede inrichting van de (nieuwe) financiële en administratieve relaties die tussen gemeenten en aanbieders ontstaan, zijn goede afspraken nodig over het gebruik van ICT, de inrichting van de administratie, het proces van betaling en aanlevering van gegevens voor eigen bijdrage berekening. Voor alle partijen is daarbij het kunnen voldoen aan de eisen van rechtmatigheid een belangrijke randvoorwaarde.

Met het afsluiten van de vele duizenden contracten voor de inkoop van maatschappelijke ondersteuning is nog niet gewaarborgd dat het proces van registratie, betaling en verantwoording ook zonder fouten zal verlopen vanaf 1 januari aanstaande. De overeenstemming over de contracten tussen gemeenten en aanbieders over de prijs, de inhoud en de omvang van de te leveren ondersteuning is in veel gemeenten later bereikt dan oorspronkelijk voorzien. Als een gevolg daarvan zijn de afspraken over de inrichting van het administratieve proces en de uitwisseling van gegevens later gemaakt en niet in alle gevallen voldoende afgerond om zekerheid te kunnen bieden over een juiste registratie, facturatie en verantwoording over de te leveren ondersteuning.

Op het landelijk niveau is afgelopen periode hard gewerkt aan de infrastructuur om het iWmo-berichtenverkeer in het administratieve proces tussen gemeenten en aanbieders op een doelmatige wijze te kunnen ondersteunen. Een belangrijke randvoorwaarde hiertoe bieden allereerst de op landelijk niveau met betrokken partijen – met steun van de ALV van VNG - ontwikkelde gegevensstandaarden voor het berichtenverkeer. Op basis van de ketentesten is het de verwachting dat de voorzieningen voor het toewijzen en declareren van zorg en ondersteuning op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet in beginsel door gemeenten en aanbieders kunnen worden gebruikt met ingang van 1 januari 2015. Een noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen implementeren van het berichtenverkeer is wel de (lokale) adequate aansluiting van gemeenten en aanbieders op daartoe ontwikkelde gegevensknooppunten. Op de website http://www.invoeringwmo.nl/onderwerpen/themas/iwmo kunt u vinden welke stappen een individuele gemeente moet ondernemen voor de realisatie van de aansluiting van het gegevensknooppunt en welke alternatieven voorhanden zijn, indien blijkt dat de gemeentelijke software nog niet geschikt is gemaakt op 1 januari 2015. Voor zover de aansluiting op het gegevensknooppunt voor uw gemeente nog niet is geregeld, vraag ik u de aansluiting alsnog spoedig in orde te maken.

Met het oog op gemeenten en aanbieders die per 1 januari 2015 (nog) niet zijn aangesloten op de infrastructuur zijn op landelijk niveau met alle betrokken partijen mogelijke risico's en aandachtspunten geïnventariseerd die van mogelijke maatregelen zijn voorzien. Een overzicht daarvan treft u aan op de website http://www.invoeringwmo.nl/onderwerpen/themas/iwmo. Voor enkele daarvan vraag ik hierna uw bijzondere aandacht en zo nodig aanvullende maatregelen.

In het bestuurlijk overleg met VNG en de landelijke organisaties van aanbieders is

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Kenmerk
703909-131497-DMO

afgesproken dat gemeenten de te leveren ondersteuning – voor een substantieel deel – vooruit zullen betalen als blijkt dat de facturatie en declaratie niet wordt ondersteund door de ICT van de gemeente. Voorkomen moet worden dat de continuïteit van zorg en ondersteuning gevaar loopt door liquiditeitsproblemen van aanbieders tengevolge van een vertraagde oplevering van en aansluiting op ICT bij gemeenten. Daarbij hebben de partijen op landelijk niveau bestuurlijke afspraken gemaakt over een blijvende actieve inzet voor het beperken van de administratieve lasten en knelpunten.

Op het punt van de eisen aan de rechtmatigheid is de afspraak gemaakt dat VWS de regie neemt om met de betrokken partijen, waaronder Coziek, de NZa en de organisatie van gemeentelijke accountants te komen tot een duidelijke en werkbare afsprakenset over rechtmatigheid in 2015. Het gaat hierbij zowel over verantwoording en rechtmatigheid als gevolg van de gewijzigde wet- en regelgeving als de eisen die in contracten zijn opgenomen. Naar verwachting zult u over de resultaten van deze exercitie in de loop van januari geïnformeerd kunnen worden.

Een goede samenwerking tussen uw aanbieders en u als gemeente is randvoorwaardelijk voor het kunnen oplossen van knelpunten in het financiële en administratieve proces. Voorkomen moet worden dat als gevolg van hiaten in deze essentiële werkprocessen het risico zich voordoet dat de continuïteit van ondersteuning in gevaar komt. Dit vraagt (lokaal of regionaal) maatwerk in afspraken met uw aanbieders. Met de landelijke organisaties van aanbieders heb ik mede om die reden de afspraak gemaakt dat zij hun leden op eenzelfde wijze informeren en prioriteit vragen voor dit vraagstuk als ik in deze brief aan u.

Trekkingsrechten persoonsgebonden budget
De voorbereidingen voor de uitvoering van het trekkingsrecht bij pgb's door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) zijn in volle gang. Door alle partijen wordt veel werk verzet om de onderliggende administratie en de systemen van het trekkingsrecht op tijd gereed te hebben. Met het oog op de start van het trekkingsrecht wil ik nadrukkelijk uw aandacht vragen voor de voortgang van het accorderen van de zorgovereenkomsten, die klaar staan in het portaal van uw gemeente. Het is belangrijk dat een eventuele achterstand in het accorderen zo snel als mogelijk wordt ingehaald en alle zorgovereenkomsten op korte termijn zijn geaccordeerd, zodat de SVB de laatste stap in de keten van het trekkingsrecht kan maken en aan de budgethouder kan berichten dat alles gereed staat.

Voor het kunnen uitbetalen van de pgb's aan zorgverleners voor maatschappelijke ondersteuning aan cliënten met een pgb is het cruciaal op tijd de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten over te maken aan de SVB. Zonder een tijdige ontvangst van deze budgetten kan de SVB de declaraties die de budgethouder indient in januari niet verwerken en daarmee de declaraties van zorgverleners niet vergoeden.

Bestuurlijke afspraak financiële monitoring
Op de regionale bijeenkomsten 'Wmo en Jeugd op weg', en ook de verschillende wethoudersbijeenkomsten, is door mij gesproken over het gewenste bestuurlijk partnerschap in het belangrijke transitiejaar 2015. Ik heb u de belofte gedaan om ook na 1 januari 2015 partners te blijven in de transitieopgave. In het bestuurlijk overleg van 26 november jl. heb ik met de vertegenwoordigen van de VNG de afspraak gemaakt gezamenlijk een voorstel voor de financiële monitoring van de

Wmo 2015 uit te werken en bestuurlijk te agenderen voor het voorziene overleg in januari aanstaande.

Uitnodiging wethoudersbijeenkomst 14 januari 2015
Tot slot wil ik u uitnodigen voor deelname aan de wethoudersbijeenkomst op woensdagochtend 14 januari van 10:00 tot 12:00 in Dordrecht. U kunt zich aanmelden door een bericht te sturen aan wethouders@minvws.nl. Ik kijk ernaar uit op 14 januari de eerste ervaringen van het nieuwe jaar met elkaar te kunnen delen en te bespreken.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning

Kenmerk
703909-131497-DMO

vrijstellingen voor prestaties op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Deze informatiekaart is als bijlage toegevoegd.

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Maatschappelijke Ondersteuning

Kenmerk
747273-134966-DMO

Tot slot

U mag met gepaste trots terugkijken op de resultaten die u de afgelopen periode hebt bereikt in de transitie van de Wmo2015 en de Jeugdwet. Echter, mijns inziens is er nog geen reden om nu achterover te leunen. Integendeel. De transitie vraagt van ons ook de komende periode een forse inspanning om eventuele knelpunten snel te signaleren, te erkennen en op te lossen zodat de continuïteit van zorg en ondersteuning gewaarborgd blijf voor mensen die hierop aangewezen zijn.

Uit mijn gesprekken met wethouders blijkt duidelijk dat wij de ambitie delen om samen te komen tot kwalitatief goede en toekomstbestendige zorg en ondersteuning die aansluit bij de wensen, behoeften en mogelijkheden van mensen en hun omgeving. Ik ben met ondermeer de VNG en een aantal gemeenten in gesprek over de noodzakelijke vernieuwing van de maatschappelijke ondersteuning en de wijze waarop een ieder, vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, hier een rol in gaat vervullen. Ik hoop u hierover in een volgende ontmoeting of brief verder te kunnen informeren.

Wij kunnen kwalitatief goede en toekomstbestendige zorg en ondersteuning niet alleen, als overheden onderling realiseren. Dit vraagt om nieuwe coalities met verzekeraars, zorgkantoren, aanbieders, cliëntenorganisaties en burgers. Ik ben blij dat partijen elkaar hiervoor steeds beter weten te vinden. Waar dit nog niet vanzelfsprekend is ben ik bereid om vanuit mijn rol deze samenwerking zo goed mogelijk te faciliteren en te stimuleren.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn